

Sygn. akt I C 727/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Michał Jank

Protokolant: staż. Natalia Szczesik

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2018 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. M.**

przeciwko **T. G.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej T. G. na rzecz powódki K. M. kwotę 73.893,48 zł (siedemdziesiąt trzy tysiące osiemset dziewięćdziesiąt trzy złote 48/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 24 lipca 2017 r. do dnia zapłaty

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 793,10 zł (siedemset dziewięćdziesiąt trzy złote 10./100) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Powódka K. M. wniosła o zasądzenie od pozwanej T. G. kwoty 96.026 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, a także o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, że pozwana złożyła wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po swoim ojcu W. K. informując, że jest jedyną córką zmarłego. Uzyskała stwierdzenie nabycia spadku i na jego podstawie uzyskała rekompensatę za pozostawione mienie zabużańskie w wysokości 213.570,60 zł. W późniejszym czasie ustalono prawidłowy krąg spadkobierców po W. K. tj. uwzględniający również matkę powódki, której powódka jest spadkobiercą. Powódka domaga się zapłaty 1/3 kwoty uzyskanej przez powódkę oraz odsetek ustawowych wyliczonych za trzy lata wstecz o od 1 lipca 2014 r. do 1 lipca 2017 r.

Pozwana w toku postępowania wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazywała, że powódka nie uwzględniła majątku w W., który jej matka uzyskała od W. K. za jego życia. Podkreślała, że majątek ten W. K. zakupił dla matki powódki za własne pieniądze i majątek ten winien być uwzględniony w ramach działu spadku. W ramach rozliczeń między stronami należy więc uwzględnić nie tylko kwotę otrzymaną przez pozwaną jako rekompensatę za mienie zabużańskie, ale również majątek darowany matce powódki przez W. K..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka K. M. jest córką i spadkobiercą H. K.

H. K. i T. G. są córkami W. K.

/dowód: postanowienie z 10.09.2004 r. – k. 34/

W dniu 3 czerwca 2008 r. pozwana T. G. złożyła wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po W. K., wskazując w treści tego pisma, że jest spadkobiercą po zmarłym.

Składając zapewnienie spadkowe w tej sprawie wskazała, że była córką spadkodawców W. K. i S. W.. Oświadczyła też, że spadkodawcy nie mieli dzieci pozamażeńskich i przysposobionych.

Pozwana wiedziała o istnieniu powódki w dacie złożenia wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po W. K., znała miejsce zamieszkania powódki, przy czym nie kontaktowała się z nią.

Postanowieniem z 20 czerwca 2008 r. wydanym w sprawie I Ns 380/08 Sąd Rejonowy w Malborku stwierdził, że spadek po W. K. nabyła S. W. i T. G.. W tym samym orzeczeniu stwierdzono, że spadek po S. W. nabyła w całości T. G..

/dowód: wniosek o stwierdzenia nabycia spadku – k. 2 akt I Ns 380/08; protokół rozprawy – k. 8 akt I Ns 380/08; postanowienie z 20.06.2008 r. – k. 10 akt I Ns 380/08; zeznania pozwanej – k. 229/

Legitymując się powyższym postanowieniem pozwana złożyła w 2008 r. wniosek o wydanie decyzji potwierdzającej jej prawo do rekompensaty za majątek pozostawiony w W..

Decyzją Wojewody (...) z 4 marca 2009 r. przyznano pozwanej prawo do rekompensaty z tytułu pozostawienia przez W. K. nieruchomości w W. przy ul. (...) w wysokości 213.570,60 zł.

Powyższą kwotę pozwana otrzymała w całości i nie przekazała żadnej części tej kwoty powódce.

/dowód: akta administracyjne (...) – wnioski i oświadczenia pozwanej ; decyzja – k. 10-11; zeznania pozwanej – k. 229/

Prawomocnym postanowieniem z dnia 20 marca 2017 r. Sąd Rejonowy w Malborku zmienił stwierdzenie nabycia spadku po W. K. orzeczone w pkt I prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Malborku z dnia 20 czerwca 2008 r. I Ns 380/08 i stwierdził, że spadek po W. K. nabyły: S. W. p.v. K., T. G. i H. K. –każda po 1/3 części.

/dowód: postanowienia z 20.03.2017r. i z 18.05.2018 r. – k. 9 i 141/

Decyzją z 6 czerwca 2018 r. Wojewoda (...) odmówił K. M. potwierdzenia prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza granicami Polski w miejscowości W.

/dowód: informacja Urzędu Wojewódzkiego z 6.07.2018 r. – k. 161/

Pismem z 24 listopada 2016 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 91.076 zł , na którą składały się 1/3 pobranej rekompensaty tj. 72400 zł oraz odsetek ustawowych wyliczonych za trzy lata wstecz w wysokości 19306 zł.

/dowód: wezwanie do zapłaty – k. 7/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części .

Stan faktyczny w sprawie ustalony został przede wszystkim w oparciu o dokumenty złożone przez strony. Treść tych dokumentów nie była kwestionowana. Zeznania pozwanej Sąd uznał za wiarygodne w zakresie, w jakim przyznawała

ona, że otrzymała rekompensatę w wysokości określonej w pozwie, przy czym żadnej części z tej kwoty nie przekazała powódce.

Powódka opierała swe roszczenie o treść art. 415 kc., zgodnie z którym kto ze swej winy wyrządził drugiemu skodę, ten jest zobowiązany do jej naprawienia.

Przesłankami do zastosowania tego przepisu jest zaistnienie szkody, bezprawność działania sprawcy, wina, którą można przypisać sprawcy oraz związek przyczynowy między szkodą a bezprawnym działaniem

Stan faktyczny zaistniały w sprawie jednoznacznie przesądza, iż przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej zostały spełnione. Pozwana w toku postępowania spadkowego w 2008 r. nie wskazała, że nie jest jedyną córką W. K.. Nie uczyniła tego zarówno składając wniosek o stwierdzenie nabycia spadku jak i w czasie składania zapewnienia spadkowego. Tłumaczenie, iż nie wiedziała, że należy wskazać wszystkie dzieci spadkodawcy nie jest dla Sądu wystarczające. Skoro bowiem formułując wniosek o stwierdzenie nabycia spadku wskazała siebie – córkę spadkodawcy jako spadkobiercę, to tym samym miała świadomość, że spadkobiercami są dzieci spadkodawcy. Tłumaczenie zaś, że we wniosku nie wskazała swej siostry, gdyż postępowania spadkowe dotyczyło tylko jednego składnika majątkowego, który powinien należeć do pozwanej, jest nieprzekonujące, a nadto z treści samego wniosku nie wynika, aby jej intencją było uregulowanie sytuacji prawnej związanej tylko z lokalem na ul. (...). W toku rozprawy pozwana również nie wspomniała nic o matce powódki czyli swojej siostrze. Trudno za wiarygodne uznać zeznania pozwanej, według których Sąd miał nie pytać o inne dzieci spadkodawcy. Jest to bowiem elementarne pytanie zadawane w czasie odbierania zapewnienia spadkowego. Sąd nie miał żadnego interesu w tym, aby nie odnotowywać faktu posiadania przez spadkodawcę dwójki dzieci, zamiast jednego, jak wskazywała pozwana we wniosku o stwierdzenie nabycia spadku. Pozwana doskonale wiedziała, że nie była jedyną córką W. K., wiedziała o istnieniu powódki, a także znała jej adres zamieszkania. Nie było więc dla Sądu żadną przeszkodą wezwanie do udziału w sprawie wszystkich spadkobierców, tak aby poprawnie ustalić ich krąg.

Działania pozwanej opisane powyżej były więc bezprawne jak i zawinione. Wskutek tych działań pozwana, legitymując się prawomocnym postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku, uzyskała korzyść majątkową w postaci całej rekompensaty za mienie zabużańskie (zamiast 2/3, co wynika z późniejszego postanowienia zmieniającego postanowienie z 20 czerwca 2008 r.). Istnieje więc ewidentny związek przyczynowy między działaniem pozwanej, uzyskaniem korzyści majątkowej oraz szkodą w mieniu powódki. Gdyby bowiem w 2008 r. ustalony został prawidłowy krąg spadkobierców – 1/3 rekompensaty uzyskałaby powódka.

Wysokość szkody powódki nie była sporna w sprawie – jest to bowiem 1/3 rekompensaty za pozostawione mienie zabużańskie czyli 71.190,20 zł.

Nawet gdyby jednak przyjąć, że roszczenie powódki nie może oprzeć się o treść art. 415 kc z uwagi na niespełnienie przesłanek do zastosowania tego przepisu, to odpowiedzialność pozwanej wynika także z przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Z art. 405 kc. wynika, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że powódka zabrała nie mając do tego podstawy prawnej 1/3 rekompensaty, która przysługiwałaby powódce. Istnieje więc jednoznaczny i bezpośredni związek przyczynowy między wzbogaceniem pozwanej a zubożeniem powódki o kwotę 71.190,20 zł. Z cytowanego przepisu wynika jednocześnie obowiązek zwrotu tej kwoty powódce.

Zdaniem Sądu argumentacja strony pozwanej opierająca się na stwierdzeniu, że matka powódki otrzymała już od W. K. znaczny majątek, a tym samym nie może domagać się części rekompensaty, nie zasługiwała na uwzględnienie. Jak wynika z zeznań samej pozwanej majątek ten matka powódki miała otrzymać za życia W. K.. Nie jest to więc majątek, który wchodził w skład spadku po tej osobie, nie byłby to więc majątek rozliczany w ramach działu spadku o W. K.. Jeżeli więc faktycznie doszło do darowizny na rzecz matki powódki, to była to decyzja majątkowa nie mająca wpływu na rozliczenia między spadkobiercami w ramach działu spadku.

Niezależnie od powyższego wskazać też należy, że jak wynika z informacji Wojewody (...), odmówił on potwierdzenia powódce prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza granicami Polski w miejscowości W.. Nawet więc jeżeli matka powódki otrzymała w darowiźnie od ojca mienie nieruchome, to i tak zostało ono utracone, zaś powódka nie otrzymała z tego tytułu żadnej rekompensaty, którą można byłoby ewentualnie uwzględnić przy wzajemnych rozliczeniach stron.

Częścią żądania powódki była kwota 23.626 zł – suma odsetek ustawowych za okres od 1 lipca 2014 r. do 1 lipca 2017 r. Sąd miał jednak na uwadze, że niezależnie od tego, czy podstawą odpowiedzialności pozwanej jest art. 415 kc czy też 405 kc., w sprawie znajdzie zastosowanie art. 455 kc., zgodnie z którym jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Z akt sprawy wynika, że pierwszym pismem, w którym powódka wzywała pozwaną do zapłaty żądanej pozwem kwoty jest pismo z 24 listopada 2016 r. Do pisma nie dołączono potwierdzenia jego ani nawet nadania odbioru, jednak pozwana przyznała, że pismo to otrzymała. Mając na uwadze standardowy 7 – dniowy termin doręczania przesyłek listowych, jak i 14 – dniowy termin na spełnienie świadczenia (z art. 455 kc. wynika, że dłużnik powinien dysponować określonym czasem na spełnienie świadczenia), Sąd uznał, że roszczenie stało się wymagalne w dniu 16 grudnia 2016 r. Sąd ustalił, iż odsetki ustawowe za opóźnienie za okres od 16 grudnia 2016 r. do 1 lipca 2017 r. wynoszą 2703,28 zł

W konsekwencji Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 73.893,48 zł jako sumę 1/3 rekompensaty otrzymanej przez pozwaną oraz odsetek ustawowych naliczonych od tej kwoty od dnia 16 grudnia 2016 r. do 1 lipca 2017 r.

O dalszych odsetkach od dnia wniesienia pozwu Sąd orzekł na mocy art. 481 kc i 482 § 1 kc.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w pkt I i II wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na mocy art. 98 kpc 100 kpc i 108 § 1 kpc. zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania proporcjonalnie do stopnia, w którym każda ze stron wygrała spór. Powódka wygrała spór w 77%. Poniesione przez powódkę koszty sądowe wyniosły łącznie 1030 zł (opłata sądowa od pozwu i zażalenia), stąd pozwana zobowiązana jest do zapłaty na rzecz powódki kwoty 793.10 zł (77% z 1030 zł).